NRK – del 2

Denne delen blir litt mer “hands on”

- Selskapsanalyse og analytikere.
- Skatt og regnskap.
- Konkrete prosjekter:
  - Tomtemillionene
  - Argentum-saken
  - Skyggebankene
  - Skyggeflåten

Selskapsanalyse



Dere må forstå selskapet!

Hvordan tjener de penger?

Hvordan får de kontanter inn i selskapet?

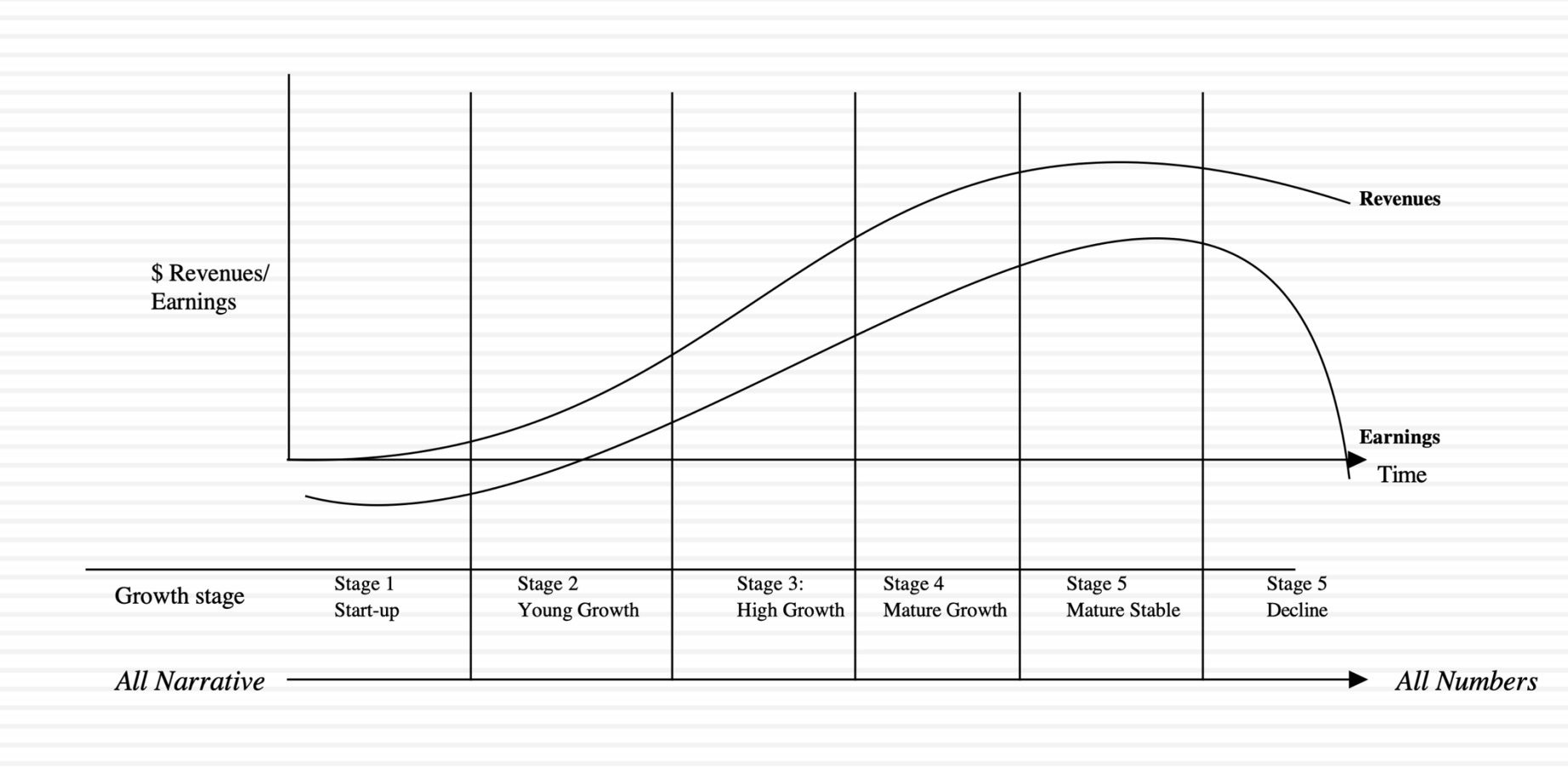
Hvordan ser det ut sammenlignet med andre i bransjen?

Målet: Unngå å bli en nyttig idiot!

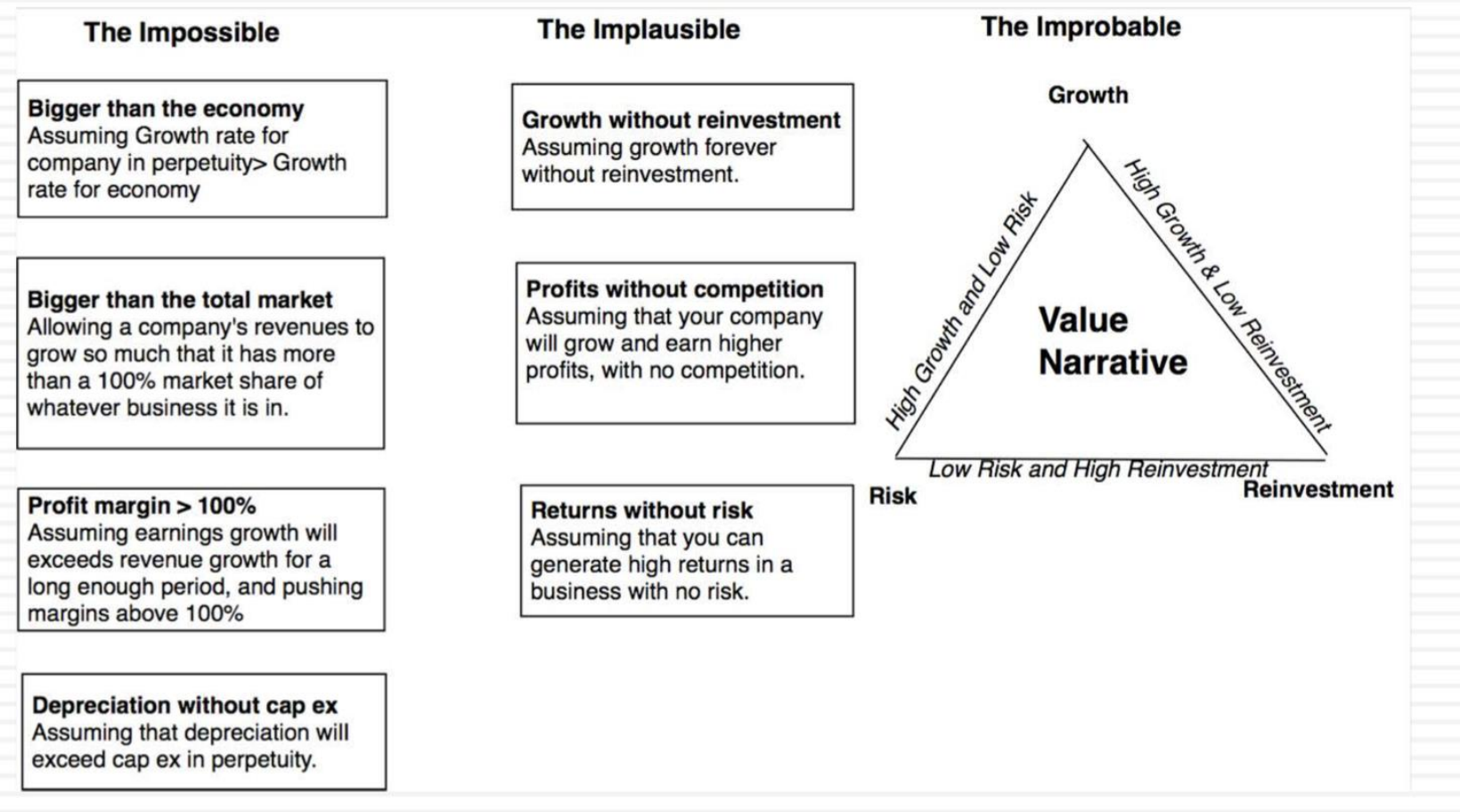
- Vi må stille spørsmål til antagelser om markedsvekst, produktegenskaper etc.
- Medier blir ofte «medansvarlige» med karismatiske bedriftsledere!



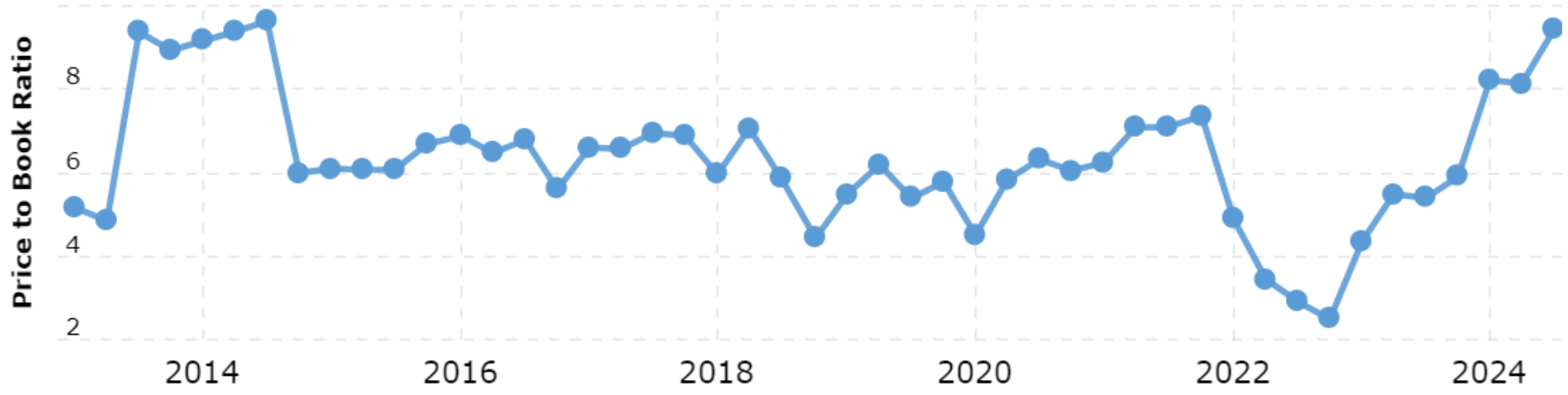
Typisk livssyklus til et selskap – kan være nyttig å se for seg



Alt er egentlig historiefortelling – selskapet vil overbevise deg!



Eksempel: Meta/Facebook. Markedet verdsetter egenkapitalen mer enn 9 ganger større enn regnskapet!



Mange historier om karismatiske personer som fanget journalister



FINANCIAL TIMES

NEWS PROVIDER OF THE YEAR

Links to prosperity Why we need global supply chains in a crisis — MARTIN WOLF, PAGE 23

Wirecard founder Braun arrested on suspicion of false accounting

● Ex-chief released on €5m bail ● Suspected of inflating balance sheet ● Share sale details emerge

Wirecard might be a victim of 'fraud of considerable proportions'

— BRAUN TO INVESTORS BEFORE BEGINNING SIX FRIDAY

Briefing

• Car industry warns one in six jobs under threat

• News distributor fears

• Easyjet faces cyber claim

• Europe's downturn eases

• France tracing app flops

Datawatch

Efficiency drive

Norske eksempler

Funcom «slasher» eget regnskap med 35 millioner dollar

Pengene renner raskt ut av Funcoms kasse.



KONKURSMONSTRET: Funcom mener selv at selskapet foreløpig er fullt i stand til å holde konkursmonstret stangen. Foto: .

FAST-saken



Dømt i FAST-saken

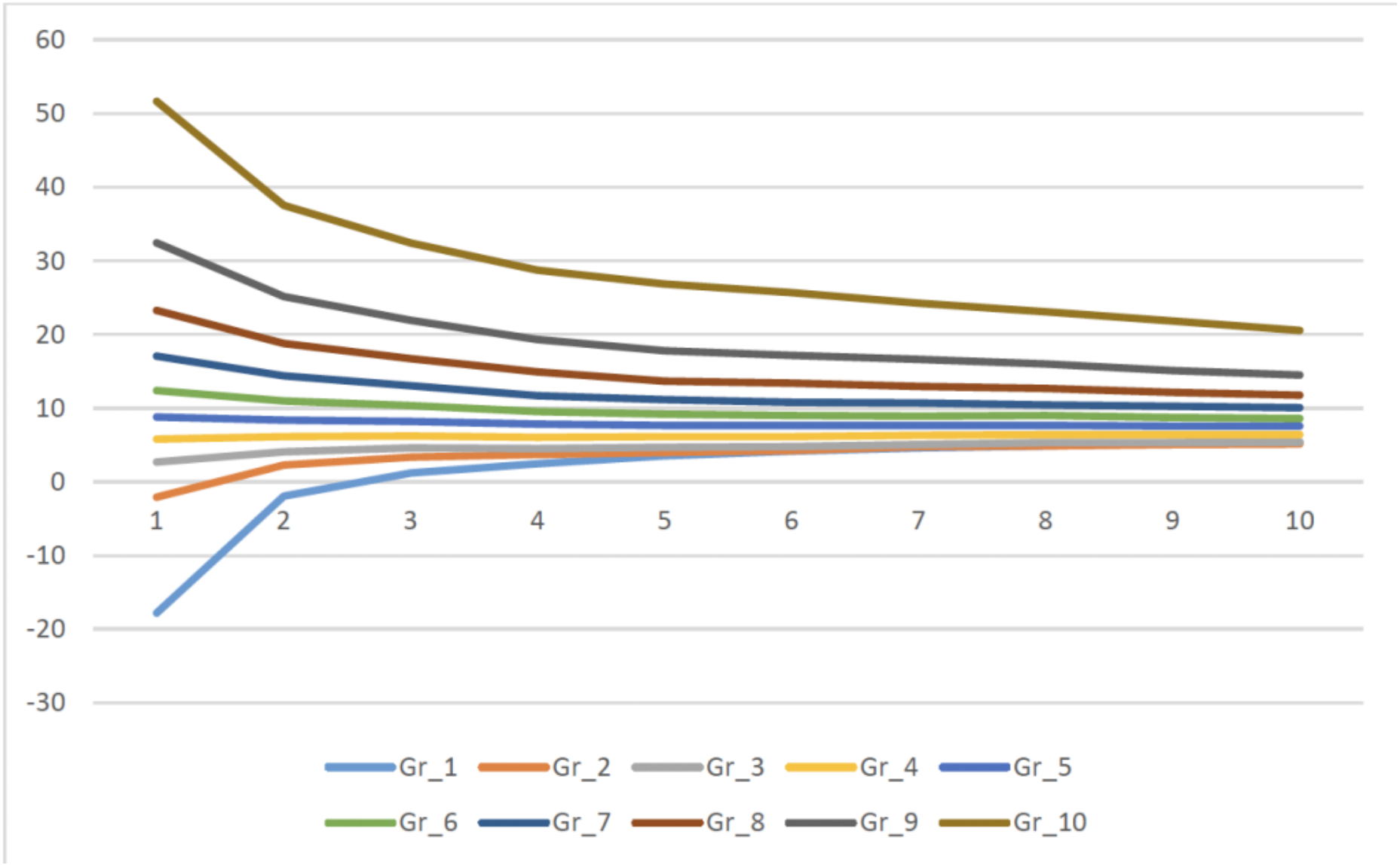
Noen tall å regne ut

Sentrale lønnsomhetsmål

Resultatmarginen:
Resultatmarginen = (Resultatet f. skatt + Rentekostnader) / Driftsinntektene * 100

Totalkapitalens omløpshastighet:
Driftsinntekter / ((Sum eiendeler IB + Sum eiendeler UB)/2)

Totalkapitalens rentabilitet:
Resultatgrad * Totalkapitalens omløpshastighet


60
50
40
30
20
10
0
-10
-20
-30
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
Gr_1
Gr_2
Gr_3
Gr_4
Gr_5
Gr_6
Gr_7
Gr_8
Gr_9
Gr_10

	TKR	RESGRAD	TKOML	LIKGRAD1	EKANDEL
Panel A: Perioden 2014-2018 under ett:					
Gjennomsnitt	11,60	18,64	1,84	2,70	0,35
Median	8,69	7,95	1,56	1,45	0,35
Panel B: Bransjegjennomsnitt					
Jordbruk, skogbruk og fiske	11,01 ***	17,07 ***	1,10 ***	2,78 *	0,35
Bergverksdrift og utvinning	7,73 ***	10,17 ***	1,26 ***	2,79	0,37 ***
Industri	8,43 ***	10,27 ***	1,85 *	2,44 ***	0,39 ***
El-, gass-, damp- og varmtv.fors.	6,15 ***	28,66 ***	0,48 ***	2,57 **	0,34
Vannfors., avløps- og renovasjon	10,36 ***	12,55 ***	1,58 ***	2,16 ***	0,39 ***
Bygge- og anleggsvirksomhet	11,84 ***	15,12 ***	1,93 ***	2,56 ***	0,34 ***
Varehandel /rep av motorvogner	9,37 ***	8,23 ***	2,77 ***	2,31 ***	0,33 ***
Transport og lagring	8,75 ***	10,83 ***	1,95 ***	2,64 **	0,33 ***
Overnattings-/servering	8,89 ***	7,33 ***	2,48 ***	1,71 ***	0,22 ***
Informasjon og kommunikasjon	14,72 ***	16,89 ***	1,61 ***	2,65 *	0,41 ***
Finansiering og forsikring	14,42 ***	57,74 ***	0,61 ***	6,89 ***	0,55 ***
Oms. og drift av fast eiendom	10,03 ***	46,53 ***	0,41 ***	3,65 ***	0,33 ***
Faglig, vitensk. og teknisk tj.	20,12 ***	17,69 ***	1,81 ***	2,33 ***	0,43 ***
Forretningsmessig tjenesteyting	11,69	9,41 ***	2,33 ***	2,06 ***	0,30 ***
Undervisning	12,04	9,06 ***	2,05 ***	2,00 ***	0,33 ***
Helse- og sosialtjenester	23,59 ***	19,09 **	1,84	2,41 ***	0,44 ***
Kultur, underh. og fritidsakt.	11,45	9,49 ***	1,98 ***	2,28 ***	0,31 ***
Annen tjenesteyting	14,42 ***	7,76 ***	2,29 ***	1,76 ***	0,35

Tabell 1: Gjennomsnittsverdier for fem nøkkeltall for hovednæringsgrupper

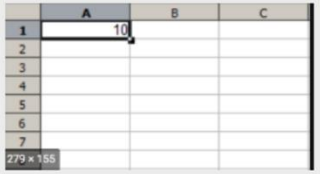
Note: Beregningsgrunnlaget er regnskapene i årene 2014-2018 for alle foretak med driftsinntekter eller sum eiendeler over 1 millioner kroner som tilhører de angitte næringsgruppene. I panel A er gjennomsnittet og medianen beregnet for alle

En ting og to om analytikere

Siden dere møter dem i praksis (og dere kan være utsatt for samme feilslutninger)

Dette er hentet fra PhD-forsvaret mitt (har bare PDF, som har måttet klippe derfra).

The Nature of Financial Information (Peterson 2004)



Hard information: Typically numbers, where the context surrounding the collection is unimportant.

Example: Financial accounts, payment history, production output…



Soft information: Often text- or other medium-based. Context during the collection matter – you cannot separate the collector from the information collected.

Example: Personal evaluations or history, «gut feelings», interpretations, rumours…

Understanding the Relative Cost and Availability of Hard Information is Crucial – A Continuum From Soft to Hard (Liberti & Peterson 2018) .

NHH

Hard information has certain advantages for financial markets:

- Lower transaction costs, and collection and distribution may be more easily automated..
- More durable since its more easily stored.
- Removes a lot of discretion on part of collector and user.
- Increases competition and allows for scale.

But also som disadvantages:

- Hard information may be imprecise, and important information may be lost in translation (from soft to hard).
- Loss of competitive advantage for the information seller.

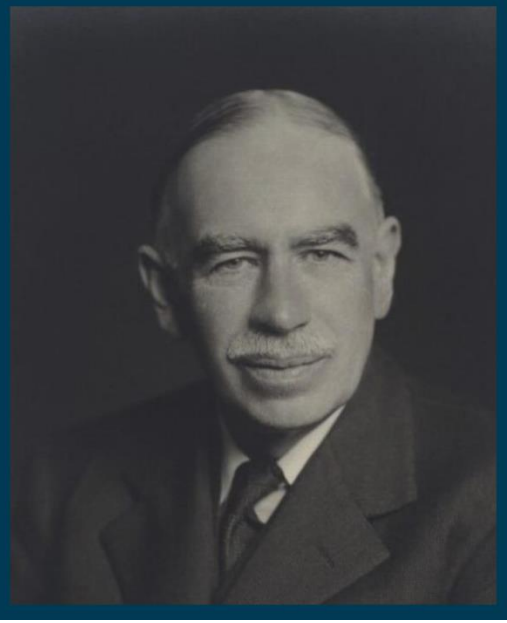
Financial Analysts and Credit Rating Agencies Hardens Soft Information to Binary Outcomes:

- Buy, hold or sell?
- AAA, AA, B

Analytikere er utsatt for en rekke bias (som journalister bør ha i bakhodet)

Reputation and Group Thinking– Keynes Speaking About the Asset Manager's Incentives

NHH



If he is successful (in a rash action), that will only confirm the general belief in his rashness; and if in the short-run he is unsuccessful, which is very likely he will not receive much mercy. Worldly wisdom teaches that it is better for reputation to fail conventionally than to succeed unconventionally.

John Meynard Keynes

Career Concerns Could Lead to Herding (Scharfstein & Stein 1990; Trueman 1994)

- Herding behavior occurs when financial analysts ignore their private information and issue public forecasts that mimic the earnings forecasts of others.
  - Joining the consensus provides cover for analysts' inexperience or lack of self-assessed ability.
- Less experienced analysts are more likely to have bad career outcomes if they deviate from the mean forecast or are inaccurate (Hong, Kubik & Solomon 2000).
- Substantial research document that less experienced analysts, or analysts with history of prior inaccuracy, herd towards the consensus forecast (e.g.; Hong et al. 2000; Welsch 2000; Clement & Tse 2005).
- Herding also more frequently occur for analysts following many industries (Clement & Tse 2005).

Being Bold: Breaking From the Herd



- Forecasts that are above or below both the analyst's prior forecast and the consensus is characterized as bold.
- Markets react less to forecast revisions made by «herders» than those being «bold». Generally, bold forecast tend to be more accurate on average (Clement & Tse 2005).
- Accurate forecasts are perceived as being more credible when they are bold (e.g. Kadous, Molley & Thayer 2009).
- Analysts with solid track record may be able to trade off some of their accuracy for the recognition attributed to boldness (Clement & Tse 2005).
- In sum, if you are smart, have more work experience and access to private information, being bold can be a good strategy.

THE FIVE DEADLY SINS OF AN ANALYST

- **Tunnel Vision**: Becoming so focused on the sector and valuations within the sector that you lose sight of the bigger picture.
- **Lemmingitis**: Strong urge felt to change recommendations & revise earnings estimates when other analysts do the same.
- **Stockholm Syndrome**: Refers to analysts who start identifying with the managers of the firms that they are supposed to follow.
- **Factophobia** (generally is coupled with delusions of being a famous story teller): Tendency to base a recommendation on a "story" coupled with a refusal to face the facts.
- **Dr. Jekyll/Mr.Hyde**: Analyst who thinks his primary job is to bring in investment banking business to the firm.


Revisor

Revisor skal være en «gatekeeper»

- Noen selskaper må ha revisor. Alle aksjeselskaper der:
  - Driftsinntektene fra den samlede virksomheten må være mindre enn 7 millioner kroner.
  - Selskapets balansesum må være mindre enn 27 millioner kroner.
  - Gjennomsnittlig antall ansatte ikke overstiger 10 årsverk.

- Hvis revisor har mistanke om at han blir motarbeidet, eller bistår indirekte i økonomisk kriminalitet, skal han trekke seg.

- Ny revisor må spørre tidligere revisor om hvorfor han trakk seg. Og kan da ikke automatisk godta oppdraget.

- Hvis et selskap som må ha revisor ikke finner noen villige blir det tvangsoppløst!

At revisor trekker seg er et tydelig «rødt flagg»

Fem revisorer har trukket seg fra Hanakam og Nielsens selskaper de siste årene

Ulovlige lån og manglende dokumentasjon preger flere av selskapenes årsrapporter.



Per Arne Hanakam ble fengslet forrige uke, siktet for økonomisk bedrageri og økonomisk utroskap.

FOTO: BJØRN ERIK LARSEN (ARKIV)

Revisors oppgaver

- Kontrollere at regnskapet ikke inneholder «vesentlige feil».
  - Vesentlig betyr er her en fastsatt grense. Typisk 5% av resultatet det året f.skatt eller lignende.
  - Altså har revisor ikke et ansvar for å finne alle feil!

- Signere på selskapets næringsoppgave til skattemyndighetene.

- Føre kontroll med at selskapet følger bokføringsloven.

- Og relativt nytt: Melde fra til økokrim ved begrunnet mistanke om økonomiske lovbrudd, som hvitvasking.

Hvordan jobber revisor?

- Revisor kontrollerer ikke alle transaksjoner (husk dette med vesentlighet):
  - Revisor må ha «betryggende sikkerhet» for at det ikke foreligger vesentlige feil.
  - Dvs. revisor kontrollerer et utvalg av transaksjoner der det er mange små, og typisk de største der det er stor forskjell på kronene det er snakk om.

- Der revisor finner feil med selskapets egne kontroller må han utføre mer arbeid.

- Men hvis si underslaget er under hva som er regnet som vesentlig kan revisor da kanskje ikke ha ansvar for å oppdage det.

Revisor ulike konklusjoner

Ren beretning

Avvik:

- Forbehold (vesentlig feil – men ikke gjennomgripende)
- Negativ (vesentlig feil – gjennomgripende for regnskapet)
- Kan ikke uttale seg (revisor har blitt hindret i arbeidet, det foreligger ikke dokumentasjon o.l.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Negativ konklusjon om registrering og dokumentasjon

Selskapet har ikke overholdt bestemmelsene i bokføringslovens §7 vedrørende bokføring og ajourhold og § 10 vedrørende dokumentasjon av bokførte opplysninger.

På grunn av betydningen av forholdet knyttet til dokumentasjon av balanseposter slik det er omtalt under *Grunnlag for vår negative konklusjon*, mener vi at ledelsen ikke har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Andre forhold

Denne beretning erstatter tidligere avgitt beretning, datert 31.8.2020, som ble avgitt ved utløpet av lovens frist for avholdelse av generalforsamling. Fullstendig årsregnskap var på dette tidspunkt ikke avgitt av styret og daglig leder.

Selskapet har ytt lån til aksjonær på til sammen kr 30.372.604. Lånene er i strid med aksjelovens § 8-7.Dette kan etter omstendighetene lede til ansvar for styret.

Revisor reagerte – men grunn til å være kritisk til han?

Masse eksempler der revisor har sovet i timen...



FINANCIAL TIMES

NEWS PROVIDER OF THE YEAR

Links to prosperity Why we need global supply chains in a crisis — MARTIN WOLF, PAGE 23

Wirecard founder Braun arrested on suspicion of false accounting

● Ex-chief released on €5m bail ● Suspected of inflating balance sheet ● Share sale details emerge

Wirecard might be a victim of 'fraud of considerable proportions'

— BRAUN TO INVESTORS BEFORE RESIGNING ON FRIDAY

Briefing

- **Car industry warns one in six jobs under threat**
- **News distributor fears**
- **Easyjet faces cyber claim**
- **Europe's downturn eases**
- **France tracing app flops**

Datawatch

Efficiency dive



Dette med skatt

Forvirrer journalister hele tiden!

Regnskapet og skatt er adskilt!!

I regnskapet:

- Aksjegevinster og aksjetap er henholdsvis finansinntekter og finanskostnader i regnskapet.
- Gevinster og tap på driftsmidler blir ført i regnskapet i året de blir solgt.
- I regnskapet avskriver man typisk lineært som vist i eksempelet.

I selskapets skattemelding:

- Dette er skattefritt etter skatteloven etter fritaksmetoden.
- Etter skatteloven kan man ta hele gevinsten som skattbar inntekt i salgsåret, eller minst 20% fordelt årlig. Tap kan man ta inntil 20% i salgsåret og de fremtidige år.
- Etter skatteloven skal man bruke saldometoden (den prosentvise metoden vist tidligere).

Konsekvens

- Regnskapsmessige resultatet kan være større eller mindre enn det som selskapet leverer i skattemeldingen.

- Hvorfor?
  - Fordi grunnlaget er forskjellig som vist i forrige slide.

- Konsekvens:
  - Noen av forskjellene er midlertidige. Et driftsmiddel blir jo avskrevet helt begge steder.
  - En gevinst eller tap kommer til beskatning til slutt.
  - Men noen forskjeller er permanente, som aksjegevinster.
  - Andre permanente? Ansattefester og slikt er ikke nødvendigvis kostnader som gir fradrag i skatt. Men det er kostnad i resultatet.

Hvor blir forskjellene størst og minst?

Størst

- Investeringsselskaper.
- Selskaper med store investeringer i anleggsmiddel.

Minst

- Konsulentselskaper, salgsselskaper etc.
- Andre selskaper som primært har løpende utgifter som lønn, husleie og den slags.

Slik tolker vi forskjeller mellom regnskap og skatt

- **Skatteøkende midlertidig forskjell:**
  - Vi må betale mer skatt i fremtiden fordi det regnskapsmessige resultatet er større enn det skattemessige.
  - Altså **utsatt skatt**.
- **Skattereduserende midlertidig forskjell:**
  - Vi må betale mindre skatt i fremtiden fordi det regnskapsmessige resultatet er mindre enn det skattemessige.
  - Altså **utsatt skattefordel**

Utsatt skatt

Et driftsmiddel er verdsatt til kr 100 i regnskapet. Det ligger til kr 80 i skattemeldingen.

Siden vi har avskrevet mer av driftsmiddelet i skattemeldingen, vil det skattemessige resultatet bli større enn det regnskapsmessige i fremtiden. Det skyldes at vi har mindre til fradrag der enn i regnskapet.

Dette kalles **utsatt skatt**.

Utsatt skattefordel

- Vi anser det sannsynlig at vi har tapt kr 50 i kundefordringer fordi mange har betalingsproblemer. Det må vi avsette for i regnskapet

- I skattemeldingen kommer derimot ikke tapet til fradrag ennå, fordi det bare er sannsynlig, men ikke realisert (realisasjonsprinsippet)

- Det betyr at vi har hatt kostnader i regnskapet som ikke ennå er i skattemeldingen. Det betyr at i fremtiden vil det skattemessige resultatet bli mindre enn det regnskapsmessige (fordi i skattemeldingen vil tapet en dag komme til fradrag).

- Det kalles **utsatt skattefordel**.

Konsekvens: Hvorfor bryr vi oss om disse midlertidige og permanente forskjellene?

- Fordi vi ønsker at egenkapitalen i regnskapet skal avspeile egenkapitalen etter skatt, hensyntatt både midlertidige og permanente forskjeller.
- Utsatt skattefordel blir en eiendel for selskapet, mens utsatt skatt blir en gjeldspost.
- Det førstnevnte øker egenkapitalen, mens det siste reduserer den.
- I balansen vil 22% av utsatt skatt/utsatt skattefordel ligge, siden det er dette som utgjør den faktiske skattekostnaden/fordelen.

Resultat før skatt i finansregnskapet (årsregnskapet)	
+/-	Permanente forskjeller
+/-	Endring midlertidige forskjeller *
=	Periodens skattemessige resultat
Betalbar skatt (22% av periodens SM resultat)	
+/-	Endring utsatt skatt (22% av endring MF)
=	Skattekostnad

Eksempel: *Resultat før skatt i regnskapet = 1.500.000 og:*

- Selskapet har ikke-fradragsberettiget representasjon på 200.000. Dette er en permanent forskjell. Kostnad i regnskapet, men ikke noe som leder til fradrag i skattemeldingen.

- Midlertidige forskjeller 1.1 er 100.000 (Skatteøkende MF / altså utsatt skatt)

- Midlertidige forskjeller 31.12 er 216.000 (Skatteøkende MF /altså utsatt skatt)

To ting å bemerke

1) Det første vi ser er at midlertidige forskjeller har økt med 116 000 (216 000-110 000) i perioden i skatteøkende retning (mer utsatt skatt).

- Det betyr at det skattemessige resultatet er mindre enn det regnskapsmessige – det vil reverseres senere.

2) Så ser vi at permanente forskjeller er lik 200 000. Dette vil alltid være en forskjell mellom regnskapet og skattemeldingen.

- Den øker den skattemessige resultatet (øker betalbar skatt) forhold til i regnskapet fordi den ikke kommer til fradrag i skattemeldingen.

	31.12.20x1
Resultat før skatt	1 500 000,00
Permanente forskjeller	200 000,00
Endring i midlertidige forskjeller	−116 000,00
Periodens skattemessige resultat	1 584 000,00
Betaltbar skatt (22% av SM)	348 480,00
Endring i utsatt skatt (22% av endringen i midlertidige forskjeller)	25 520,00
Skattekostnad	374 000,00
Resultat	1 126 000,00

Oppsummert

- Nå får vi frem periodens faktiske betalbare skatt. Den finner dere i skattenoten hvis det ikke er et lite selskap. Ellers er det bare å kontakte Skatteetaten.

- Vi ser at skattekostnaden i resultatet er lik 22% av resultatet før skatt etter at vi har hensyntatt permanente forskjeller og endringen i utsatt skatt/skattefordel.

  Dette er lik 0,22* resultatet før skatt +/- permanente forskjeller. Se her: (1 500 000+200 000) * 0,22 = 374 000.

- Regnskapet vil vise utsatt skatt som en gjeldspost, som har økt med 25 520 i perioden.

Tomtemillionene som forsvant



PROSJEKT BROSTEIN:

Tomte-millionene som forsvant

Den spede start

Tipset gikk ut på at et selskap som het Brostein Eiendom hadde hentet inn lån fra privatpersoner for å kjøpe tomter i Bergensområdet.

Lånene var gitt med sikkerhet i tomteselskapenes aksjer eller i tomtene som ble kjøpt.

Tomtene de hadde kjøpt var “vanskelige å regulere”. Altså var oppsiden stor hvis man klarte det, men svært usannsynlig.

Da jeg begynte å grave var folk allerede begynt å spørre hvor pengene var blitt av?

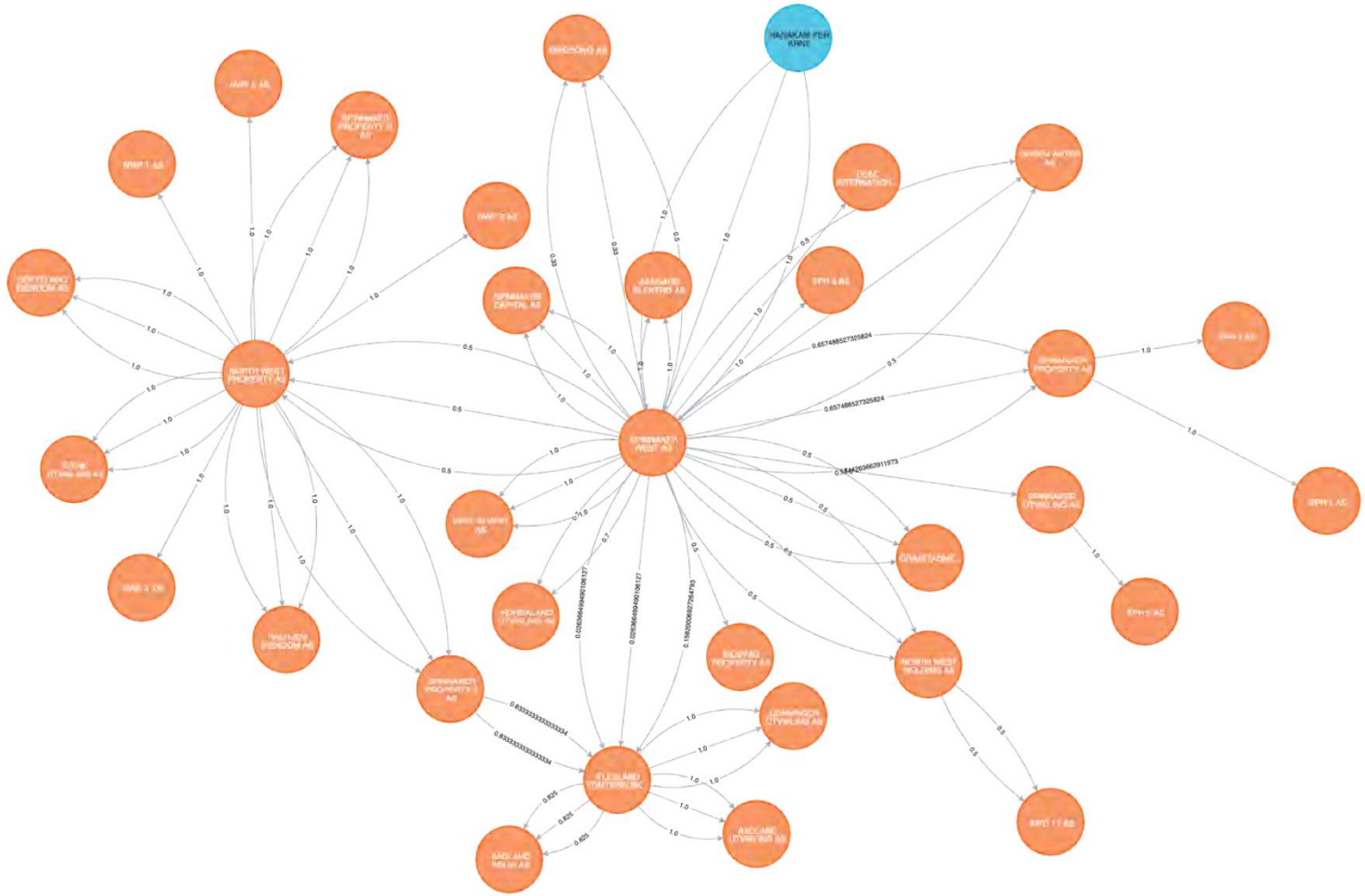
Hans-Petter Teige jakter på pengene hans avdøde far lånte til to bergensinvestorer

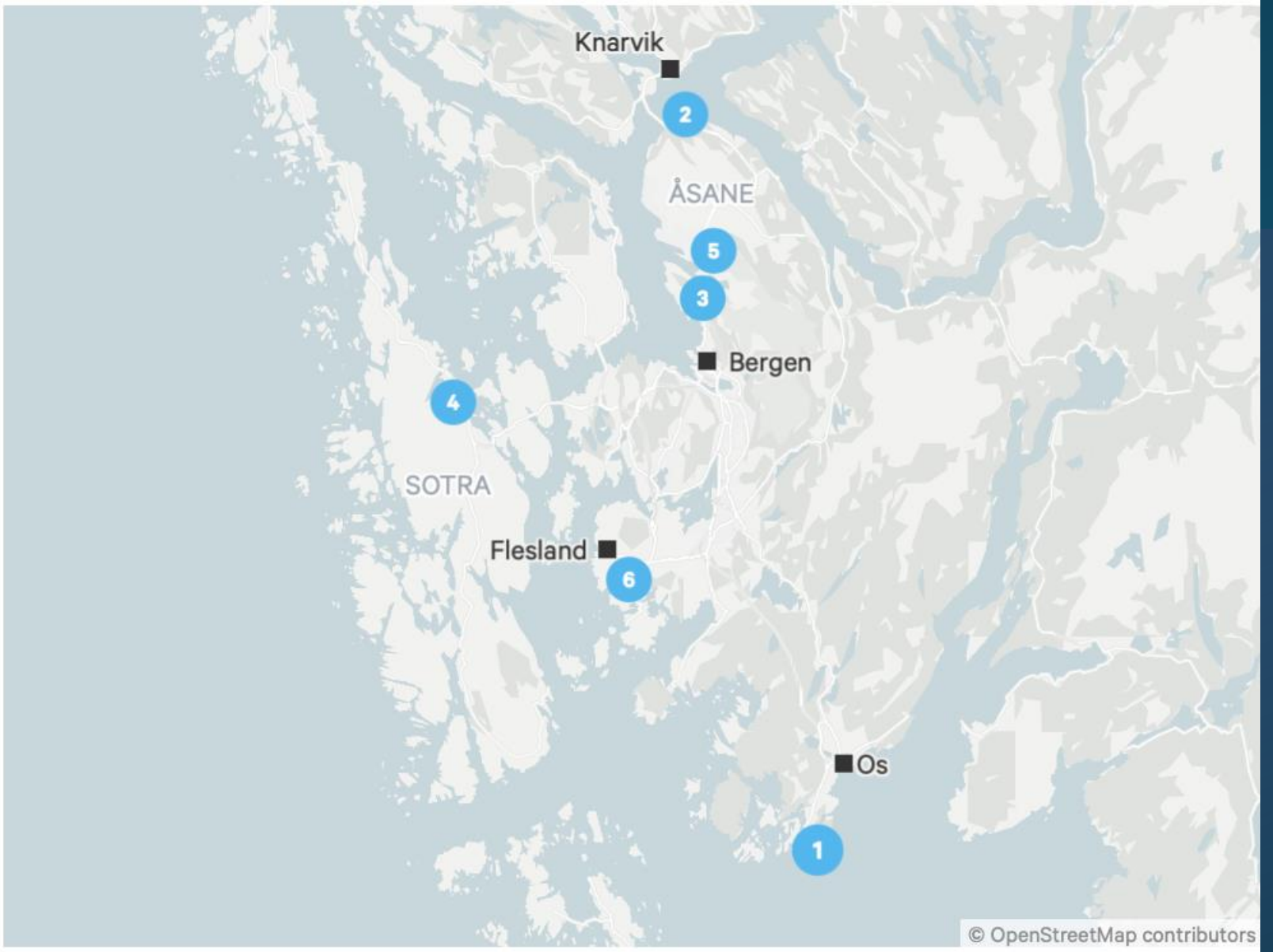


MARITA AAREKOL

Bergensinvestorene Per Arne Hanakam og Tor-Erik Nielsen lånte sparepengene fra Hans-Petter Teiges far. Investorene lokket en rekke småsparere med høye renter. Nå vil de ikke svare på hvor pengene er blitt av.

NYHETER SIDE 6–8




Knarvik
2
ÅSANE
5
3
Bergen
4
SOTRA
Flesland
6
Os
1
© OpenStreetMap contributors

Nå skal vi se nærmere på noen regnskap

Spinnaker West AS

- 2019-tallene

North West Property AS

- 2019- og 2020-tallene

Halhjem Eiendom AS

- 2019- og 2020-tallene

Veien videre – må ha dokumentasjon

- **Hypotesen var imidlertid klar**: Penger var ført ut av tomteselskaper og til ukjente – muligens private formål.

- **Men hvem var långiverne?**
  - Kildearbeid ble da sentralt. Hvem kunne fortelle oss hvem som långiverne var?
  - Jakten fortsatte på låneavtalene og prospektene. Hva kunne de fortelle oss?
    - Jo, hvor pengene skulle innbetales, hvem motparten var og hva som ble fortalt långiverne før avtaleinngåelsen.

Var tomtene overhodet kjøpt?

Bruk Infotorg og Se Eiendom for å kartlegge hjemmel på selskap.

Husk at den som har tinglyst hjemmel ikke nødvendigvis er eieren. Det kan være solgt med blanco-skjøte for å skjule eierskap eller ikke betale dokumentavgift.

Lovforslag om å gjøre det påbudt med tinglysning.

Noen av eiendommene var ikke kjøpt overhode, men kun inngått opsjon med de som eide tomten.

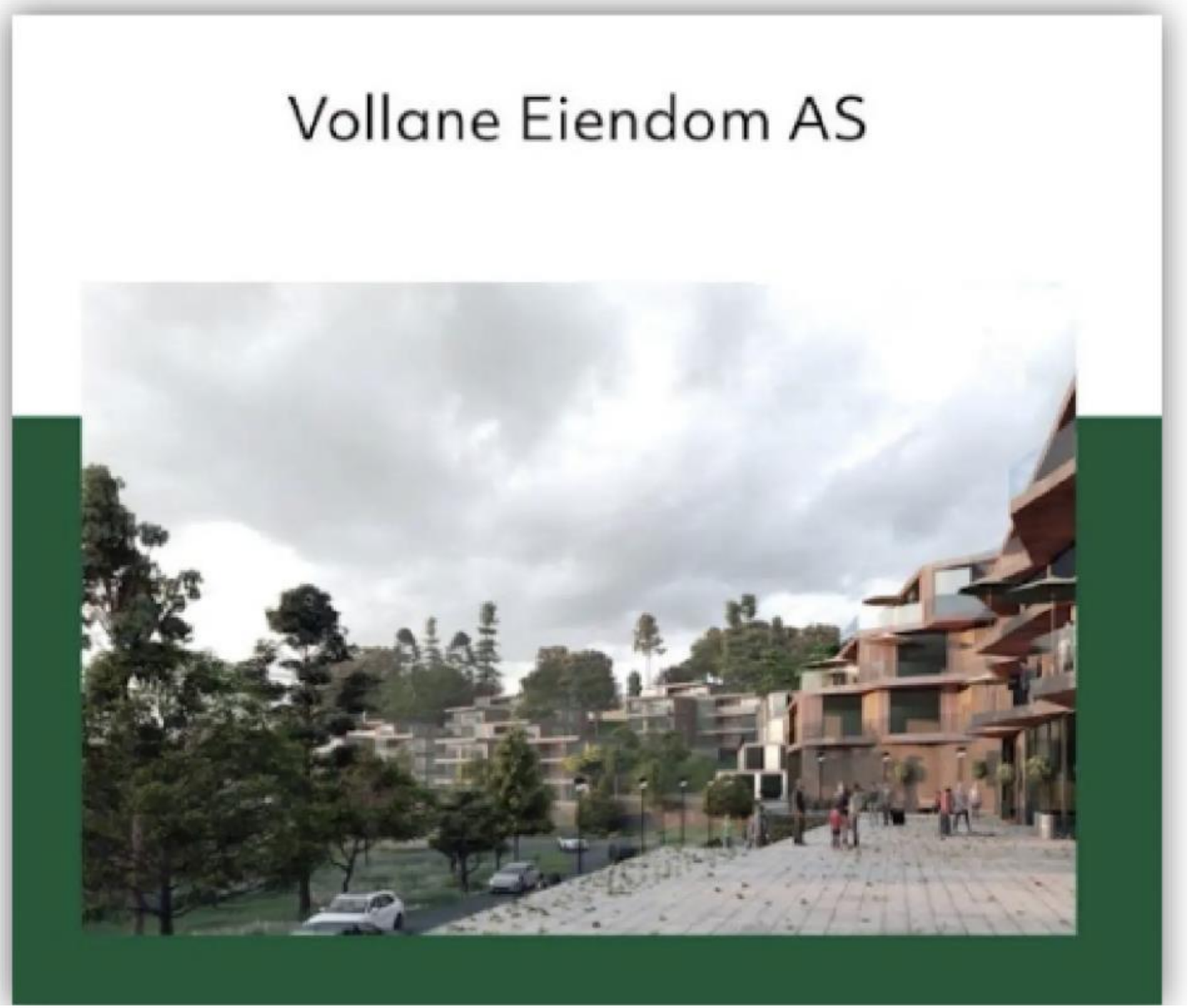
Tips før vi går videre

Strukturer datainnsamlingen.

- Ha lister med dato, navn, kontaktopplysninger og link til referat.
- Ta regnskapsdata inn i Excel i egne faner.

Husk tidslinjen.

Prospekter er sentralt – å finne avvik



Lånte inn mer enn tre ganger hva tomten kostet

Eiendomsutviklerne visste at tomten ville bli vanskelig å regulere. Det fikk ikke alle som satset pengene sine på tomtekjøpet vite.



Saken hadde en tvist – de hadde rekruttert lederen for det kommunale tomteselskapet

- Kildearbeid plasserte henne i møter med långivere. Hun flyttet også inn i investorenes lokaler.
- Viste seg at kommunen hadde gitt henne lov til “deltidsarbeidet”.
- Endte bare med kritikk. Men retningslinjene er endret.
- Viser rollekonflikter som kan oppstå i offentlige eide selskaper.

Kommunetopp eier selskap sammen med lånetynget tomte-duo

Fra et kontorfellesskap i Bergen sentrum driver den kommunale tomtesjefen selskap med eiendomsinvestorene Per Arne Hanakam og Tor-Erik Nielsen.



Husk alltid å kartlegge formuesgoder – både gjennom offentlige registre og ved observasjon

Tar arrest i tomtepartnernes eiendommer og biler

En av Sunnhordlands rikeste familier har tatt arrest i tomteinvestor Per Arne Hanakams luksushytte i Hemsedal.

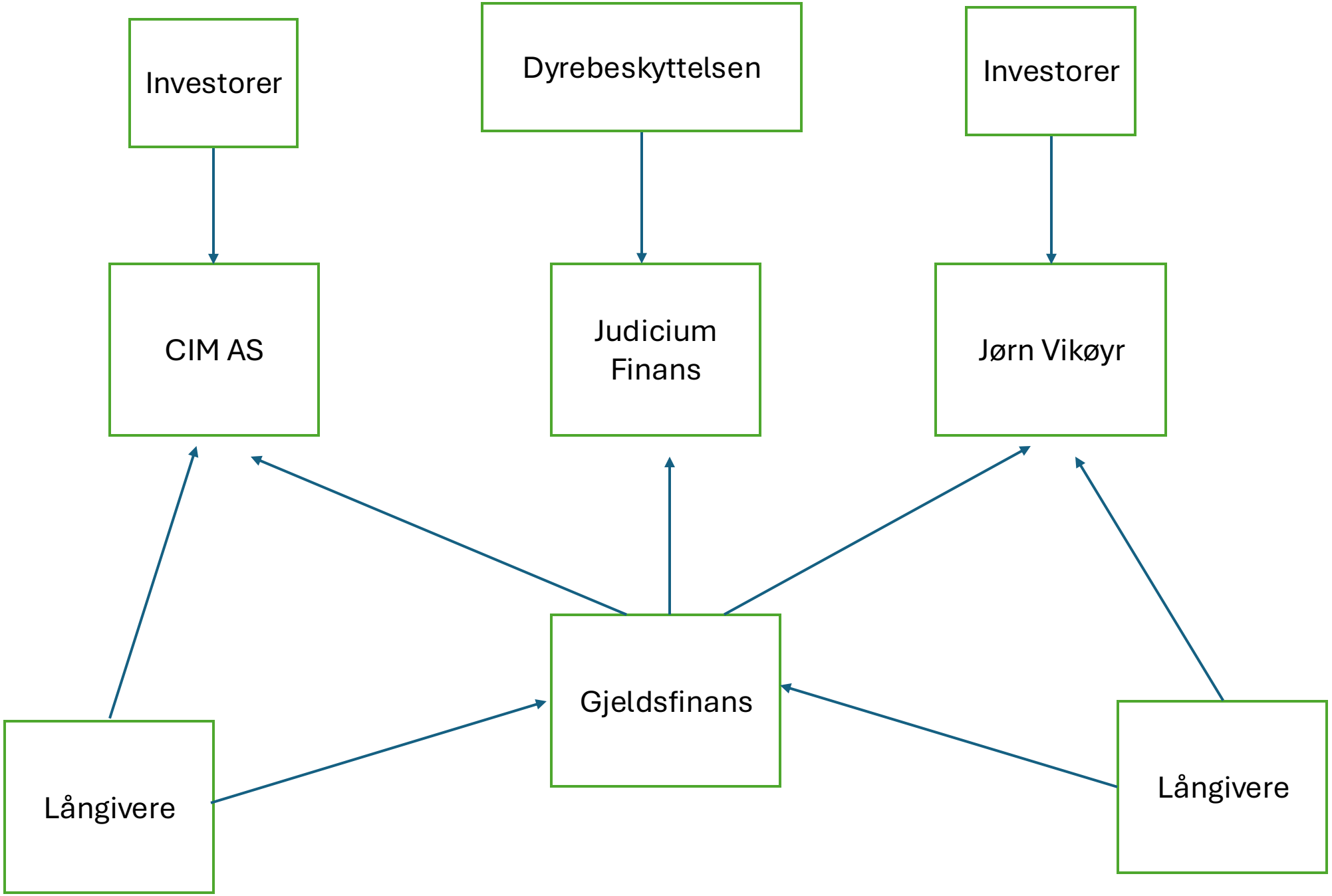


Investoren Per Arne Hanakam kjøpte dette hyttetunet i Hemsedal for rundt 12 millioner kroner vinteren 2020. FOTO: RUNE SÆVIG

Skyggebankene

For fattige mennesker er gode råd dyre ☹




Investorer
Dyrebeskyttelsen
Investorer
CIM AS
Judicium Finans
Jørn Vikøyr
Långivere
Gjeldsfinans
Långivere

Hvem var ofrene?

Flest som han...



Og noen mer oppsiktsvekkende



Strukturen ble avdekket på følgende måte

- Innsyn hos Finanstilsynet
  - Tilsynet hadde fått varsler i 20 år om de ulike partene fra fortvilte privatpersoner.
  - Tilsynet hadde ikke fulgt opp med egne undersøkelser.
  - De hadde forsøkt å stanse CIM AS, selskapet hadde klaget og tilsynet hadde glemt å behandle klagen.
  - Gjennom varslene avdekket vi at partene samarbeidet.



Samarbeidet ble så bekreftet slik

Bakmennenes selskaper hadde av og til tatt pant for investorene som lånte ut penger, før de så overførte pantet til dem.

Dermed kunne vi hente ned pantene som var registrert på selskapene. Da fant vi eiendommer eid av ofre eller nærstående til ofre.

Men vi ønsket jo også å finne privatpersonene som hadde investert i dette.

Ofte var lånene delt mellom flere investorer, så da fant vi stadig flere navn med pant I eiendommer.

Gjeldsofrenes dokumentasjon vi fikk tilgang til avslørte enda flere.

Regnskapstallene avslørte profitten (et av Rune Austigards selskaper)

RESULTATREGNSKAP

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
RESULTATREGNSKAP			
Inntekter			
Provisjonsinntekt		4 353 219	4 536 377
Sum inntekter		**4 353 219**	**4 536 377**
Kostnader			
Annen driftskostnad		331 560	330 435
Sum kostnader		**331 560**	**330 435**
Driftsresultat		**4 021 659**	**4 205 942**

Ang. revisors arbeid

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert Gjeldsmegling AS sitt årsregnskap som viser et overskudd på kr 3.136.564. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettvisende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultat og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

CIM AS



La oss se på regnskapstallene

Her kan det være kjekt å se på utviklingen over tid med grafer i Excel.

Hent ned regnskapstallene fra Proff Forvalt, Bizweb o.l.

Stiftelsen Dyrebeskyttelsen i Bergen

Eiendeler	**Note**	**2023**	**2022**
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom		3 900 000	0
Sum varige driftsmidler		**3 900 000**	**0**
Omløpsmidler			
Andre kortsiktige fordringer		8 953 701	8 962 493
Sum fordringer		**8 953 701**	**8 962 493**

Tips: Stiftelsestilsynet hadde hatt kontroll, og utrolig nok latt dem fortsette.

De innrømmet selv at flesteparten av lånene var til 13 prosent rente.

Det var forretningsføreren som anbefalte utlånene – gjennom sitt eget advokatkontor/finansieringsselskap



Argentum-saken



Argentum-saken:

Statens best betalte mann

Sentrale spørsmål

- Hvordan fungerte ordningen?
- Hvor mye hadde han tjent på det han har skutt inn?
- Hvor mye hadde han betalt i skatt?
- Hva hadde andre ansatte tjent på dette?

Ordningen fungerte slik

Bradbenken Partner AS var et skyggefond til Argentum AS.

- 1 prosent av investeringene til Argentum AS ble fordelt til Bradpenken Partner AS.
- Staten skjøt inn 90 prosent av kapitalen til Bradbenken Partner, mens de ledende ansatte skjøt inn 10 prosent.

Når utbyttet skulle utdeles var imidlertid dette snudd på hodet.

- Da skulle staten bare ha igjen 0,75 prosentpoeng + 3mnd NIBOR av sin kapital (rundt boliglånsrente altså)
- De aksjonærene fikk resten basert på sin eierbrøk.

Ekstremt skjevt!!

De anatte risikerte bare å betale statens avkastning hvis det gikk dårlig i selskapet.

Det var så klart ikke hemmelig hvordan ordningen fungerte – men ingen hadde regnet det ut samlet

Note 8 Aksjonærer

Aksjekapitalen i Bradbenken Partner AS pr. 31.12 består av følgende aksjeklasser:

	Antall	Pålydende	Bokført	Eierandel
A-aksjer	1 216 475	1,00	1 216 475	10 %
B-aksjer	10 948 264	1,00	10 948 264	90 %
Sum	**12 164 739**		**12 164 739**	**100 %**

B-aksjene har fortrinnsrett til utbytte inntil en avkastning tilsvarende 3 måneders NIBOR + 0,75 % p.a.

Eierstruktur

De største aksjonærene per 31.12.2022 var:

Aksjonær	A-aksjer	B-aksjer	Sum	Eierandel
Bankhaugen AS	425 766	-	425 766	3,5 %
Fjellveien Invest AS	172 301	-	172 301	1,4 %
Argentum Fondsinvesteringer as	147 447	10 948 264	11 095 711	91,2 %
Sum	**745 514**	**10 948 264**	**11 693 778**	**96,1 %**
Sum øvrige	470 961	-	470 961	3,9 %
Totalt antall aksjer	**1 216 475**	**10 948 264**	**12 164 739**	**100,0 %**

Aksjer eiet av styremedlemmer

Nils E. Joachim Høegh-Krohn (styremedlem frem til 27. juli 2022), 425.766 aksjer via Bankhaugen AS. Espen Langeland (styremedlem fra 27. juli 2022), 172.301 aksjer via Fjellveien Invest AS. Daglig leder, Harald Flagtvedt, 126.356 aksjer via HIF Holding AS.

Slik fungerer utbytteutdeling

I regnskapene til selskapet som deler ut utbytte, ligger det utbytte som styret har foreslått for det regnskapsåret.

Det er generalforsamlingen som vedtar utbytte våren etter regnskapsåret.

Eksempel:

1) I regnskapet til selskapet for 2022 står det at det skal utdeles 4 millioner i utbytte.	2) Dette blir vedtatt på generalforsamling i mai 2023

Men…

I selskapet som mottar utbytte blir det ikke regnskapsført før i regnskapsåret det er vedtatt.

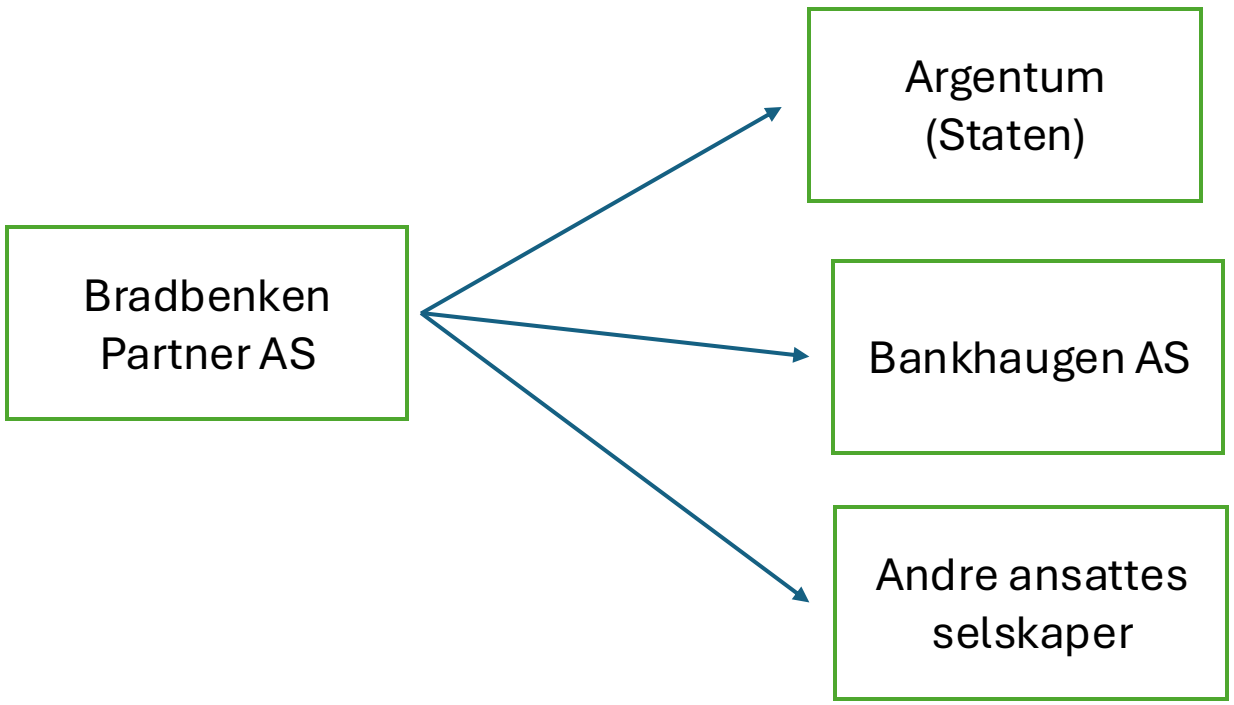
For da er utbyttet “opptjent”.

Eks:

RESULTATREGNSKAP

Inntekter			
Avkastning private equity fond		8 541 024	20 581 364
Resultat fra valutakontrakter	9	-77 993	-183 625
Sum inntekter		**8 463 031**	**20 397 738**
Kostnader			
Annen driftskostnad	6	79 200	60 820
Sum kostnader		**79 200**	**60 820**
Driftsresultat		**8 383 831**	**20 336 918**
Totalresultat		**8 371 352**	**19 993 029**
Overføringer og disponeringer			
Utbytte		8 371 352	19 993 029
Sum overføringer og disponeringer	**4**	**8 371 352**	**19 993 029**

Slik så utbyttestrømmen ut



Fordelingen av kapital

Det er eierbrøken på tidspunktet for generalforsamling som bestemmer utbytteutdelingen.

Generalforsamlingen bestemte også hvor mye som skulle skytes inn av kapital hvert år.

Ved å hente alle generalforsamlingsrapporter til selskapet fikk jeg da oversikt over hva som var skutt inn i selskapet fra henholdsvis staten og hver ansatt.

- Disse bestiller du ved å sende epost til Brreg. Koster 279 per protokoll ☹

Det var oppdelingen på hver ansatt jeg var ute etter.

Jeg ønsket å presentere to forhold: 1) Hvor mye har de ansatte tjent – og hvor mye

Eksempel (ikke reelle tall):

- 10 millioner i avsatt utbytte
- Staten har på dette tidspunktet innskutt 50 mill i aksjekapital i selskapet.
- 0,75 prosentpoeng + NIBOR var 3%.

Løsning

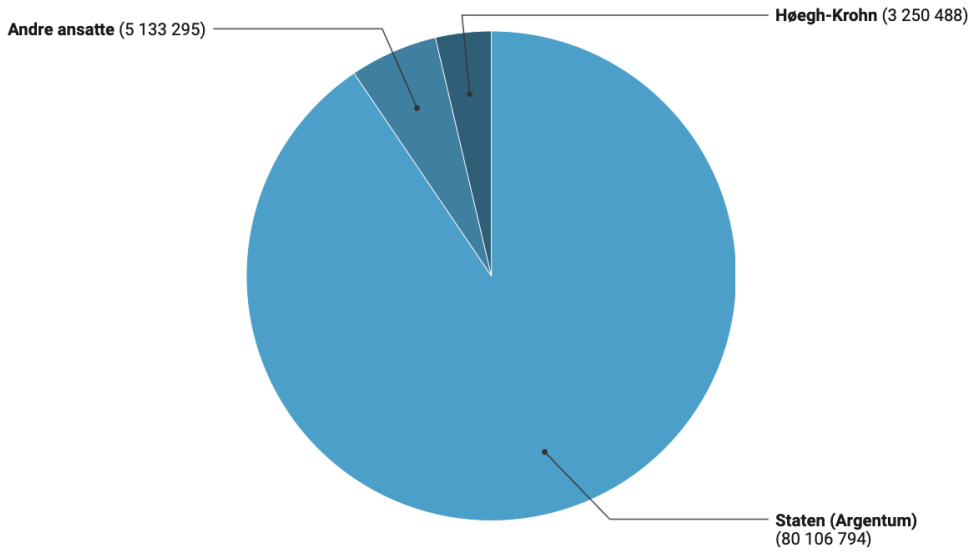
1) Staten skal da ha 50*0,03 = 1,5 millioner av utbytte.

2) Resten på 10-1,5mill = 8,5 millioner blir utdelt til de ansate.

3) Hvis Høegh-Krohn det året hadde 35 % eierandel, betyr det at han fikk 8,5 * 0,35 = 2,975 millioner av utbyttet.

Dette ble det gøy å presentere

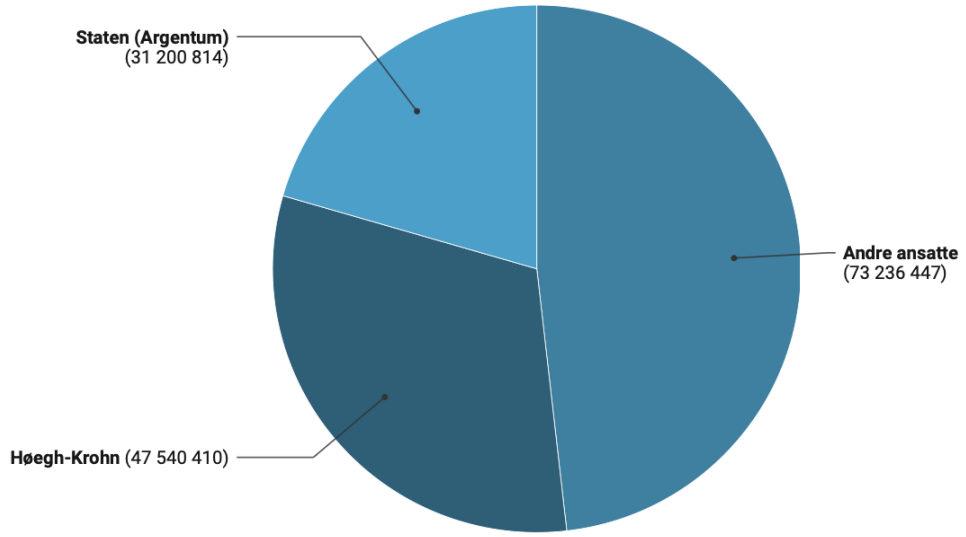
Investert kapital i Bradbenken Partner AS (2006-2021)



Kakediagrammet viser fordelingen av statens (Argentum) og Argentum-ansattes investeringer i Bradbenken Partner AS i perioden 2006 til 2021. Kapitalen er blitt investert gjennom aksjeemisjoner (utstedelse av nye aksjer) i Bradbenken Partner AS. Tallene er hentet fra Bradbenken Partner AS generalforsamlingsprotokoller. Ansatte har kun investert i A-aksjer, mens staten har investert i både A- og B-aksjer. Se mer i faktaboks i artikkel.

Grafikk: Kyrre Kjellevold • Kilde: Brønnøysund • Last ned data • Laget med Datawrapper

Utbytte fra Bradbenken Partner AS (2006-2021)



Utbytte til Joachim Høegh-Krohn er estimert basert på fremgangsmåten redegjort for i egen faktaboks.

Grafikk: Kyrre Kjellevold • Kilde: Årsrapporter og generalforsamlingsprotokoller hentet fra Brønnøysund. • Last ned data • Laget med Datawrapper

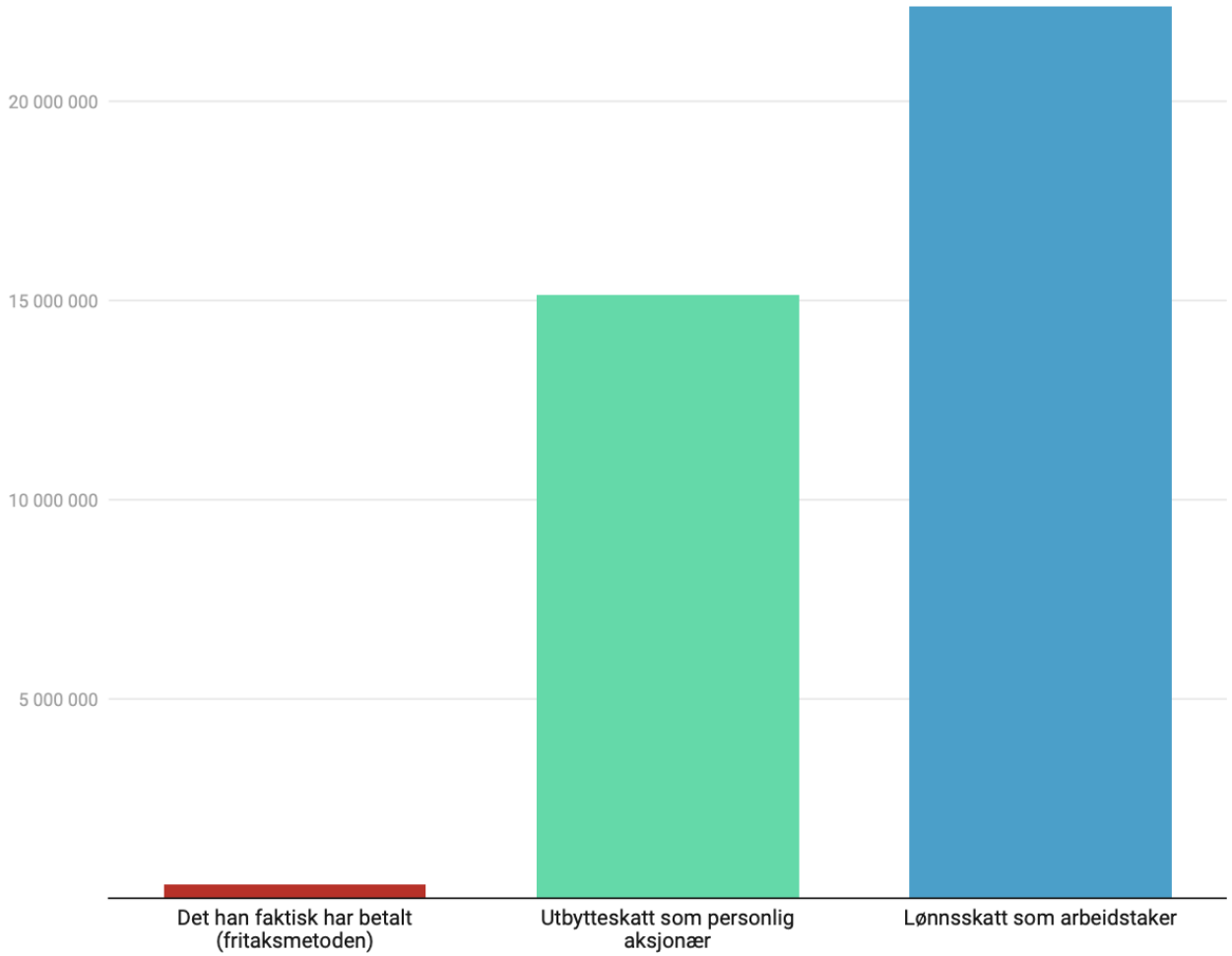


Skattespørsmålet

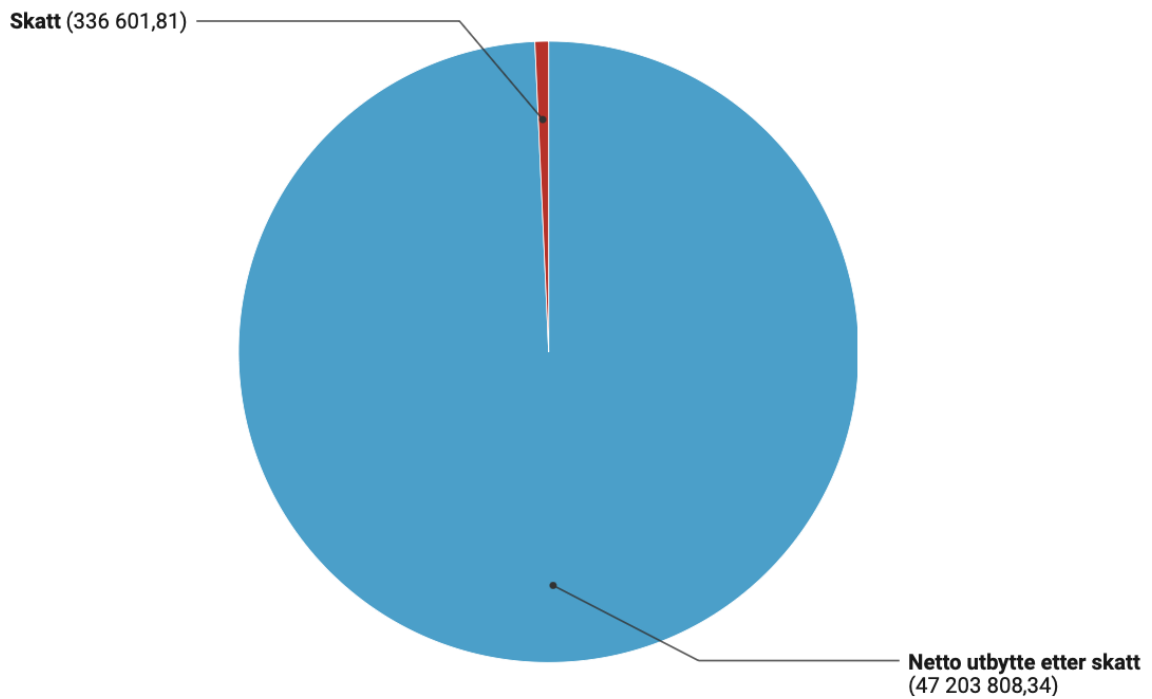
Spørsmålet var om utbytte i realiteten var lønnsinntekt og ikke kapitalinntekt?

Argentum hadde måttet "overbevise" Skatteetaten en rekke ganger.	• Hentet inn "betenkninger fra BAHR"
Skatteetaten kan omklassifisere utbytte hvis det er knyttet til ansettelsesforhold og er salg til "underpris"	• Den skjeve risikoen kan være et moment.
Regnet derfor ut hva han hadde måttet betale hvis	• 1)utbyttet hadde blitt beskattet som lønn, • 2) om han hadde mottatt det som utbytte personlig • 3) og slik han mottok det under fritaksmetoden.

Høegh-Krohns skatteregning for utbytte under ulike skatteregler (2006-2021)



Så mye har Høegh-Krohn betalt i skatt av utbyttet mottatt fra Bradbenken-ordningen (2006-2021)



Grafikk: Kyrre Kjellevold • Kilde: BT, årsregnskap • Last ned data • Laget med Datawrapper



Siden 2020 har Joachim Høegh-Krohn kjøpt fire leiligheter i Bergensregionen gjennom investeringsselskapet sitt: To i Ytre Sandviken, og to i Fana. FOTO: PAUL S. AMUNDSEN / BERGENS TIDENDE

Tok ikke ut utbytte

- Reinvesterte i eiendom, eiendomsfond o.l.